

Sluit je ogen. Pak wat voor je ligt.
Gebruik het zintuig op de verpakking, kijk niet.

Schrijf in stilte drie woorden op die bij je opkomen,
maar schrijf niet op wat het is.
Vergelijk je woorden daarna met je tafelgenoten.

** Er zitten geen dierlijke producten, gluten of noten in.
Kruisbesmetting is niet uitgesloten, dus bij sterke allergieën een ander zintuig kiezen.*

WERKPLAATS #1

Overzicht

Zien wat is

Opzet van bijeenkomst #1

Welkom

Inleiding door Bert Wienen

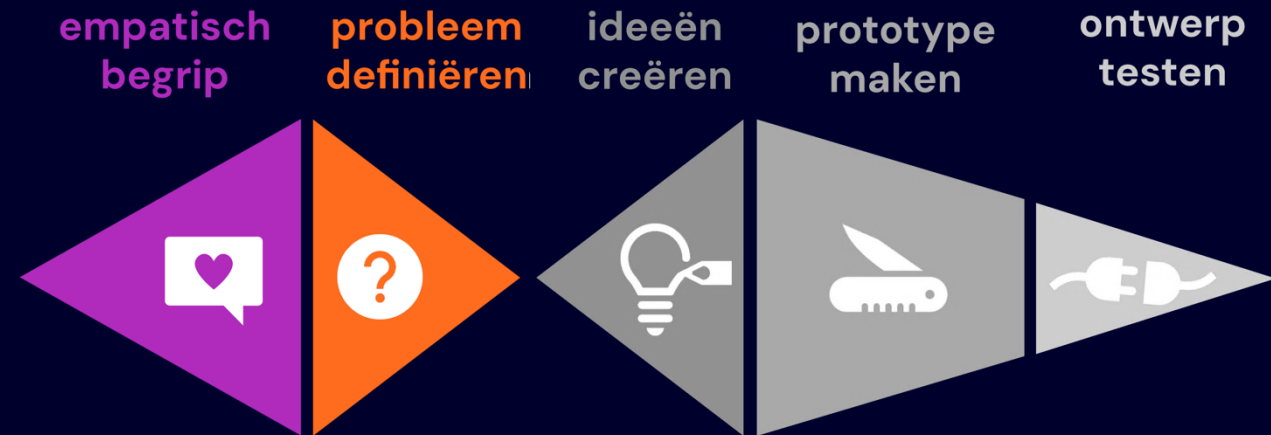
Kijken naar inclusief onderwijs vanuit een contextuele bril

Werkplaats

*Plan van aanpak maken voor de eerste twee fases van design thinking: **Empathie** en **Probleemdefinitie**.*

Afsluiting

“Leren door te ervaren”

Analyse (o.b.v. praktijkenmodel)

Lens praktijken overstijgt systeem vs. individu

Mensen weten ongeveer hoe je je daar hoort te gedragen praktisch verstaan.

Er zijn geschreven en ongeschreven regels: 'zo doen we dit hier'.

Er zijn doelen en emoties die meespelen bij wat we willen bereiken en waar we ons druk om maken.

En er is een gedeeld gevoel van waar het hier eigenlijk om gaat: de kernbetekenis van de praktijk.

Kenmerken van praktijken

Praktijken...

1. kennen een eigen teleos (doelbestemming)
2. dat maakt: anders kijken
3. andere professionele identiteit

Professionele identiteit

1. Specialisme – hoogste doel
2. Tijd
3. Wat geldt als 'kennen'
4. Contextdeskundigheid

Angst bij het opstellen van een TLV-aanvraag

Belangrijke copingmechanismen:

- Kuuroord
- Negativiteit
- Schrijven naar de expertise van de laatste in de keten

Denk mee...

Wanneer heb jij je voor het laatst echt laten raken?

Wanneer heb jij jouw gedrag en manier van kijken ingrijpend door een kind dat jij 'behandelde' in de ogen te kijken?

**Tijd voor
koffie enzo**

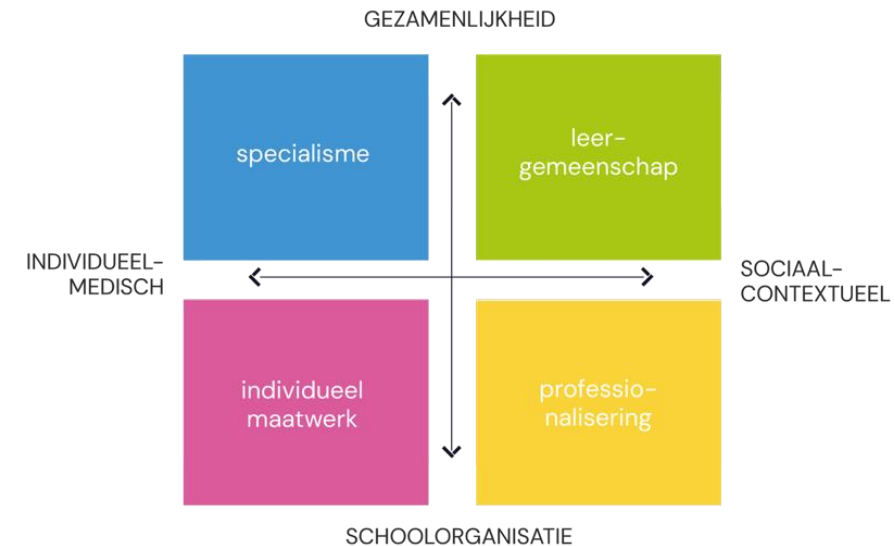

Waar staan we?

	 Visie op ondersteuning	 Visie op kinderen en hun ouders	 Visie op onderwijsprofessionals	 Samen spel tussen onderwijs, ondersteuning en zorg	 De rol van het samenwerkingsverband (swv)	 Kwaliteit, verantwoording en dialoog	
INDIVIDUEEL-MEDISCH MODEL VAN INCLUSIE	speciële	<p>We dragen zorg voor leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften.</p> <p>Overtuiging: Leerlingen verdienen optimale ondersteuning afgestemd op hun onderwijsbelemmering(en).</p> <p>Schoolteam: Is verantwoordelijk voor goed onderwijs. Zorgt voor inzet van specialisme ondersteuning, waar nodig.</p> <p>Bestuur en schoolleiding: Voeren regie op gezamenlijke gespecialiseerde voorzieningen en/of specialisme begeleiding.</p>	<p>We zorgen voor signalering van en hulp aan kwetsbare leerlingen.</p> <p>Overtuiging: Kinderen moeten geholpen worden om de beste versie van zichzelf te worden en lekker in hun vel te zitten. Bij belemmeringen hebben kinderen recht op specialisme hulp.</p> <p>Schoolteam: Kent haar mogelijkheden en grenzen. Fijn en veilig kunnen voelen is een maatstaf voor signalering en verwijzing.</p> <p>Bestuur en schoolleiding: Organiseren gespecialiseerde onderwijsondersteuning voor kinderen die niet meekomen in het reguliere onderwijs.</p>	<p>We organiseren een ondersteuningsstructuur met een duidelijke rolverdeling.</p> <p>Overtuiging: Onderwijzend personeel focust zich op hun kerntaak lesgeven. Specialist op sociaal-emotionele ontwikkeling en leerproblemen.</p> <p>Schoolteam: Zet in op signaleringsvaardigheden bij leraren. Heeft een ondersteuningsteam dat zorgt voor gespecialiseerde ondersteuning, binnen of buiten de school.</p> <p>Bestuur en schoolleiding: Stuur deze ontwikkeling vanuit beleid, heldere criteria en procedures.</p>	<p>We betrekken zorgprofessionals voor hun aanvullende expertise op het onderwijs.</p> <p>Overtuiging: Kwaliteit ontstaat als iedere partij zijn eigen verantwoordelijkheid neemt.</p> <p>Schoolteam: Heeft vaste structuren waarin zorgpartners betrokken worden bij casusdijk.</p> <p>Bestuur en schoolleiding: Realiseren voorzieningen waar onderwijs en zorg samenwerken vanuit een duidelijke rolverdeling met geschieden verantwoordelijkheden.</p>	<p>We borgen de specialisme expertise in de regio.</p> <p>Overtuiging: In de regio wordt gezorgd voor beschikbaarheid van specialisme ondersteuning voor leerlingen die dat nodig hebben.</p> <p>Schoolteam: Volgt bij inzet van extra ondersteuning de procedures in het swv.</p> <p>Bestuur en schoolleiding: Ontwikkelen gezamenlijk beleid in het swv gericht op beschikbaarheid en toegankelijkheid van specialisme voorzieningen.</p>	<p>We toetsen op doelmatig en rechtmatig gebruik van voorzieningen.</p> <p>Overtuiging: Kwaliteit is geborgd als leerlingen onderwijs volgen dat optimaal afgestemd is op hun belemmeringen.</p> <p>Schoolteam: Brengt onderwijsbelemmeringen van leerlingen in kaart en toont handelingsverlegenheid aan in de aanvragen.</p> <p>Bestuur en schoolleiding: Beoordelen het succes aan de hand van het gebruik van voorzieningen en de interventieresultaten.</p>
	individueel maatwerk	<p>We stemmen het onderwijs op de scholen af op wat de leerling nodig heeft.</p> <p>Overtuiging: De leerling volgt regulier onderwijs waar het kan, speciaal waar het moet.</p> <p>Schoolteam: Geeft gedifferentieerd onderwijs en organiseert ondersteuning in of nabij de klas.</p> <p>Bestuur en schoolleiding: Stemt het ondersteuningsaanbod af op veelvoorkomende onderwijsbehoeften en biedt kaders voor maatwerk.</p>	<p>We zien iedere leerling als uniek en organiseren begeleiding op maat.</p> <p>Overtuiging: Een op het kind afgestemde aanpak, op school en thuis, vergroot de kans op succesvolle onderwijsdeelname.</p> <p>Schoolteam: Stemt af op individuele onderwijsbehoeften. Bespreekt met ouders hoe de aanpak thuis het schoolsucces kan vergroten.</p> <p>Bestuur en schoolleiding: Bepalen aanbod om de sociaal-emotionele en leervaardigheden bij te spijkeren. Stimuleren via beleid de afstemming tussen school en ouders, ouderbetrokkenheid.</p>	<p>We werken planmatig aan ontwikkeling van leerlingen, in en rond de klas.</p> <p>Overtuiging: Door differentiatie en een sterk preventief aanbod op sociaal-emotionele en leervaardigheden is extra ondersteuning beperkt nodig.</p> <p>Schoolteam: Differentieert en signaleert onderwijsbehoeftes. Zet ondersteuningsteam in bij complexere vragen.</p> <p>Bestuur en schoolleiding: Richten professionalisering op omgaan met verschillen. Zetten in op een stevige ondersteuningsstructuur met multidisciplinaire samenwerking.</p>	<p>We zorgen voor structurele afstemming en samenwerking met zorgprofessionals.</p> <p>Overtuiging: Kansgelegenheid groeit door goede afstemming tussen onderwijs, zorg en thuis.</p> <p>Schoolteam: Benut adviezen van het ondersteuningsteam en zorgprofessionals. School is vind- en werkplaats voor jeugdhulp.</p> <p>Bestuur en schoolleiding: Organiseren structurele samenwerking met zorgpartners en interprofessioneel aanbod voor specifieke groepen of leerlingen.</p>	<p>We zetten de swv-middelen beleidsrijk in, zo dicht mogelijk bij de praktijk.</p> <p>Overtuiging: Het swv versterkt onze ondersteuningsstructuur door geld en/of expertise. De inzet is op rechtvaardige wijze afgestemd op onze populatie.</p> <p>Schoolteam: Houdt periodieke evaluatie en stelt de aanpak bij als onderwijsresultaten of welbevinden achterblijven.</p> <p>Bestuur en schoolleiding: Richt systemen en overlegstructuren in die planmatige onderwijsondersteuning van leerlingen of specifieke groepen bevordert.</p>	<p>We meten ons succes af aan de mate waarin leerlingen zich ontwikkelen.</p> <p>Overtuiging: De kwaliteit van de ondersteuning blijkt uit de didactische en sociaal-emotionele groei van de leerlingen.</p> <p>Schoolteam: Werkt planmatig begeleiding van individuele leerlingen of specifieke groepen. Houdt periodieke evaluatie en stelt de aanpak bij als onderwijsresultaten of welbevinden achterblijven.</p> <p>Bestuur en schoolleiding: Richt systemen en overlegstructuren in die planmatige onderwijsondersteuning van leerlingen of specifieke groepen bevordert.</p>
SOCIAAL-CONTEXTEEL MODEL VAN INCLUSIE	professionalisering	<p>Wij versterken de pedagogisch-didactische teamefficacy in de scholen.</p> <p>Overtuiging: In een sterke en ontwikkelende school kunnen steeds meer leerlingen meedoen.</p> <p>Schoolteam: Neemt verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van hun leerlingpopulatie. Werkt samen bij en leert van uitdagingen.</p> <p>Bestuur en schoolleiding: Geven richting en scheppen voorwaarden waarmee leraren en teams de regie nemen op hun pedagogisch-didactisch handelen.</p>	<p>Wij baseren ons onderwijs op de kracht van goed onderwijs in een groep.</p> <p>Overtuiging: Kinderen ontwikkelen zich in een sterke pedagogisch-didactische context. Kinderen zijn veerkrachtig en leren dat ze moeilijkheden kunnen overwinnen.</p> <p>Schoolteam: Zorgt dat alle kinderen zich gezien weten en uitgedaagd worden. Laat leerlingen van elkaar leren. Geeft ouders een duidelijke rol in het onderwijs.</p> <p>Bestuur en schoolleiding: Ondersteunt de organisatie bij de pedagogisch-didactische vragen van de populatie. Zorgen voor een gedragen visie op de verbinding met ouders.</p>	<p>Wij dragen verantwoordelijkheid voor goed onderwijs voor al onze leerlingen.</p> <p>Overtuiging: Lerarschap is een ambacht. De vaardigheden voor sterk pedagogisch-didactische handelen ontwikkelen zich voortdurend in de praktijk.</p> <p>Schoolteam: Voelt zich samen verantwoordelijk voor alle leerlingen en elkaar. Werkt voortdurend en al doende aan verbetering van het onderwijs.</p> <p>Bestuur en schoolleiding: Bouwen aan een ontwikkelingsgerichte schoolcultuur. Organiseren het onderwijs zo dat ruimte en tijd is voor professionele groei gericht op onderwijskwaliteit.</p>	<p>We versterken het pedagogisch-didactisch handelen in de groep door inzet van collega's en zorgprofessionals.</p> <p>Overtuiging: Ondersteuning en zorg zijn onderdeel van het pedagogisch-didactisch handelen in de groep.</p> <p>Schoolteam: Werkt met vaste partners die vanuit hun expertise bijdragen aan goed onderwijs.</p> <p>Bestuur en schoolleiding: Sturen aan op integrale samenwerking tussen zorgprofessionals en schoolteam. Gezamenlijk vertrekpuntgericht is het versterken van de pedagogische relatie en de didactische opdracht.</p>	<p>We zetten de swv-middelen zo in dat ze een wezenlijke bijdrage leveren aan de schoolontwikkeling.</p> <p>Overtuiging: Het swv draagt met geld, formatie en/of kennisdeling bij aan onderwijsontwikkeling, zodat steeds meer leerlingen mee kunnen doen.</p> <p>Schoolteam: Benut mogelijkheden om te leren van de groep, van collega's en van andere deskundigen.</p> <p>Bestuur en schoolleiding: Zetten de middelen van het swv planmatig in om het onderwijs te versterken en de pedagogisch-didactische mogelijkheden in de klas te verbreden.</p>	<p>We evalueren planmatig of we onze belofte over steeds beter onderwijs voor steeds meer kinderen waarmaken.</p> <p>Overtuiging: Focus op continue en duurzame kwaliteitsverbetering waarmee ondersteuning integraal onderdeel wordt van het onderwijs op onze school.</p> <p>Schoolteam: Heeft een onderzoekende houding naar onderwijskwaliteit. Maakt gebruik van collegiale reflectie en feedback.</p> <p>Bestuur en schoolleiding: Dragen een visie uit op ontwikkelingsgericht werken. Maken populatieontwikkeling en ononderbroken ontwikkeling zichtbaar, waarden resultaten en bewaken samenhang.</p>
	(leer)gemeenschap	<p>We bouwen samen met de gemeenschap aan een sterke onderwijsomgeving.</p> <p>Overtuiging: In een leergemeenschap draagt iedereen samen de verantwoordelijkheid voor goed onderwijs aan alle kinderen in de omgeving.</p> <p>Schoolteam: Staat open voor alle kinderen uit de omgeving. Leert van verschillen tussen leerlingen en gebruikt deze als vertrekpunt voor een rijke leeromgeving.</p> <p>Bestuur en schoolleiding: Treden gezamenlijk op als boegbeeld van de verandering; zij brengen de gemeenschap samen en benutten de kracht van collega's, ouders en partners om pedagogisch-didactisch handelen in de klas te versterken.</p>	<p>We zorgen ervoor dat kinderen leren voor het leven, samen met anderen.</p> <p>Overtuiging: Onderwijs is een oefenplek voor het leven, waarin een diverse groep kinderen op een uitdagende manier met en van elkaar leert.</p> <p>Schoolteam: Zorgt dat alle kinderen zich gezien weten en uitgedaagd worden. Bouwt samen met de kinderen, ouders en anderen aan heel goed onderwijs.</p> <p>Bestuur en schoolleiding: Nemen actief verantwoordelijkheid voor thuis nabij onderwijs aan alle kinderen in de regio. Borgen samenwerking met ouders in school en regio.</p>	<p>We stemmen ons onderwijs af op de pedagogisch-didactische vragen van alle kinderen in onze omgeving.</p> <p>Overtuiging: Onderwijs waarin alle leerlingen tot ontwikkeling komen vraagt om samenwerking, een lerende houding en didactische souplesse.</p> <p>Schoolteam: Baseert de aanpak op kennis van de groep. Versterkt eigen kwaliteiten en betrekt die van anderen.</p> <p>Bestuur en schoolleiding: Verankeren werken in de (leer)gemeenschap in de cultuur en structuur. Creëren ruimte voor gedeelde verantwoordelijkheid met alle partners in de regio.</p>	<p>We betrekken zorgprofessionals in de leergemeenschap.</p> <p>Overtuiging: Zorgpartners dragen met hun deskundigheid bij aan een gezonde en sterke leeromgeving.</p> <p>Schoolteam: Ontwikkelt met relevante partners pedagogisch-didactische aanpakken die passen bij de vragen van de groepen.</p> <p>Bestuur en schoolleiding: Vormen een platform voor samenwerking.</p> <p>Bestuur en schoolleiding: Zetten middelen van het swv in ten behoeve van wederkerige samenwerking in de regio om alle leerlingen dicht bij huis mee te kunnen laten doen.</p>	<p>We ervaren de verbindende kracht van het swv voor onze leergemeenschap.</p> <p>Overtuiging: Het swv heeft als belangrijkste rol om de verbindingen te stimuleren en samenwerking te faciliteren.</p> <p>Schoolteam: Is onderdeel van een groter geheel, waarin krachten gebundeld zijn om het onderwijs voortdurend te verbeteren. Haalt kennis op en deelt ervaring met diverse partners.</p> <p>Bestuur en schoolleiding: Zetten middelen van het swv in ten behoeve van wederkerige samenwerking in de regio om alle leerlingen dicht bij huis mee te kunnen laten doen.</p>	<p>We werken voortdurend samen aan de belofte van goed, thuis nabij onderwijs voor ieder kind in onze regio.</p> <p>Overtuiging: Samen leren, uitdagingen aangaan en leerdialog zijn succesfactoren voor het realiseren van onderwijs waaraan ieder kind mee kan doen.</p> <p>Schoolteam: Werkt onderzoekend samen met betrokkenen om het onderwijs te verbeteren aan de hand van actuele vraagstukken.</p> <p>Bestuur en schoolleiding: Vertalen het ideaal naar beleid voor onderwijskundig handelen en zorgen voor een actiegerichte, lerende cultuur. Stelt beloftes en aanpakken met alle partners bij waar nodig.</p>
	professionalisering						

In designteam op lege matrix:

- huidige situatie
- ambitie uit beleid
- persoonlijke ambitie

Opbrengst: plan van aanpak

Informatie ophalen en inleven

Betrokkenen

- ✓ Wie zijn betrokken en belanghebbend?
- ✓ Hoe komen we achter hun ervaring?

Vertrekpunt

- ✓ Waar moeten wij ons in verdiepen om een goed beeld te krijgen van het nu?

empatisch
begrip

'Hoe kunnen we'-vraag opstellen

Probleemdefinitie

- ✓ Hoe komen we van veel naar de kern?
- ✓ Bij wie toetsen we de vraag?

probleem
definiëren

Kaders

- ✓ Message houses van de experts
- ✓ Regionaal beleid en evt. ambities

Communicatie

met wie, wat en waarom?

Randvoorwaarden

rol- en taakverdeling, planning etc.

Buddy-sww

hoe aanhaken?

Empathisch begrip: kies en probeer uit

Observeer

Kijk met de blik van een kleuter naar gebruiker en diens gedrag in de context: Stel je oordeel uit, bevrage alles, wees echt nieuwsgierig, vind patronen, luister echt.

Schrijf je bevindingen op in een tabel met drie kolommen:

WAT: concrete observatie
(filmbaar gedrag)

HOE: hoe doet diegene dat
(ervaring, bijv. gespannen, positief)

WAAROM: interpreteer 'wat' en 'hoe'
(waarom zo, motivatie, emoties)

Check je interpretatie bij de gebruiker.

Interacteer

Interview gebruikers / belanghebbenden om gedrag, keuzes en behoeftes te achterhalen.

Kies een rol in het proces van OPP en/of TLV.

Brainstorm over de mogelijke vragen m.b.v. geeltjes. Doel van de brainstorm is VEEL.

Sorteer de vragen op thema, selecteer, verfijn en maak een passende volgorde.

Probeer de vragen uit.

Ervaar

Ga op reis. Loop mee met en verplaats je in de schoenen van een gebruiker / belanghebbende.

Lees de praattheorie:
Wat zeggen we dat we doen.

Ervaar de gebruikstheorie:
Wat doen we echt?

Reflecteer:
Waar zit spanning?
Wat heeft je geraakt en waarom?

Kijkvensters kunnen helpen
(zie publicaties IvIO).

Tijd voor
lunch enzo

Opbrengst: plan van aanpak

Informatie ophalen en inleven

Betrokkenen

- ✓ Wie zijn betrokken en belanghebbend?
- ✓ Hoe komen we achter hun ervaring?

Vertrekpunt

- ✓ Waar moeten wij ons in verdiepen om een goed beeld te krijgen van het nu?

empatisch
begrip

'Hoe kunnen we'-vraag opstellen

Probleemdefinitie

- ✓ Hoe komen we van veel naar de kern?
- ✓ Bij wie toetsen we de vraag?

probleem
definiëren

Kaders

- ✓ Message houses van de experts
- ✓ Regionaal beleid en evt. ambities

Communicatie

met wie, wat en waarom?

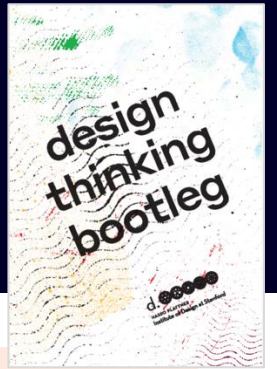
Randvoorwaarden

rol- en taakverdeling, planning etc.

Buddy-sww

hoe aanhaken?

Probleemdefinitie

Teken het

Teken elk stapje in het proces van TLV en/of OPP op een geeltje. Gebruik zoveel mogelijk symbolen en zo min mogelijk woorden. De ervaringen van betrokkenen zijn minstens zo belangrijk als de feitelijke stappen. Ieder designteamlid doet dit voor zichzelf.

Plak daarna de geeltjes bij elkaar, orden en structureer. Tip: doe dit in stilte.

Reflecteer met elkaar op het proces.

Welke concrete stap geeft de noodzaak tot verandering weer?

Point of view

Beschrijf de ervaring van een gebruiker een aansprekende manier, zodat de luisteraar werkelijk mee wordt genomen in diens beleving. Aansprekende details en beschrijvingen die de zintuigen aanspreken helpen.

Kies je favoriete en/of meest verrassende inzicht, waardoor jouw eigen perspectief is veranderd.

Benoem een veranderrichting die een wezenlijk verschil zou maken (zonder een concrete oplossing te noemen).

Hoe kunnen we...

Bepaal je uitdaging.

Schets een gebruikerservaring (point of view).

Stel zo veel mogelijk 'Hoe kunnen we'-vragen die breed genoeg zijn om verschillende oplossingen toe te laten en smal genoeg voor helpende grenzen.

Gebruik varianten met verschillende uitgangspunten: de spanning weghalen, het tegenovergestelde onderzoeken, een aanname bevragen, een analogie gebruiken voor de behoefte, de situatie veranderen. Een gesprek met AI kan helpend zijn.

Input van de experts

message house

Mede-ontwerper op metaniveau

Buitengrenzen van het speelveld aanreiken

Ruimte binnen het speelveld belichten

Overkoepelend Netwerk
Samenwerkingsverbanden

Steunpunt
Passend Onderwijs

PO RAAD VO RAAD

sectorraad go
voor gespecialiseerd onderwijs

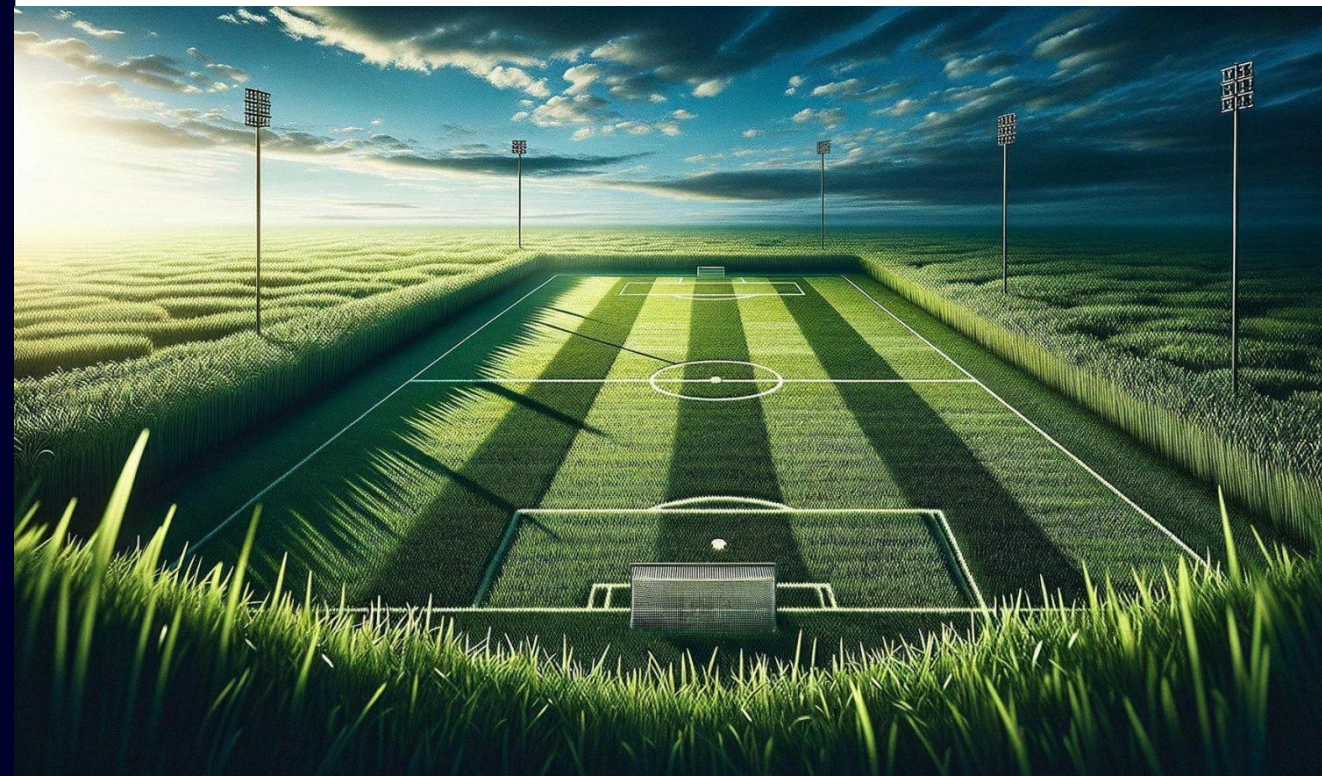
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

university of
 groningen

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Buddy swv

Overaanmelding

Kennis delen =
jezelf aanscherpen

Na iedere bijeenkomst
(online) contact om
de collega's bij te praten

SWV Noord- en midden Drenthe PO 22.01

SWV PO Haarlemmermeer

SWV PO Onderwijs Dat Past

SWV PO 28.04 / SWV VO Hoeksche Waard

SWV Kind op 1

SWV PO Duin- en Bollenstreek

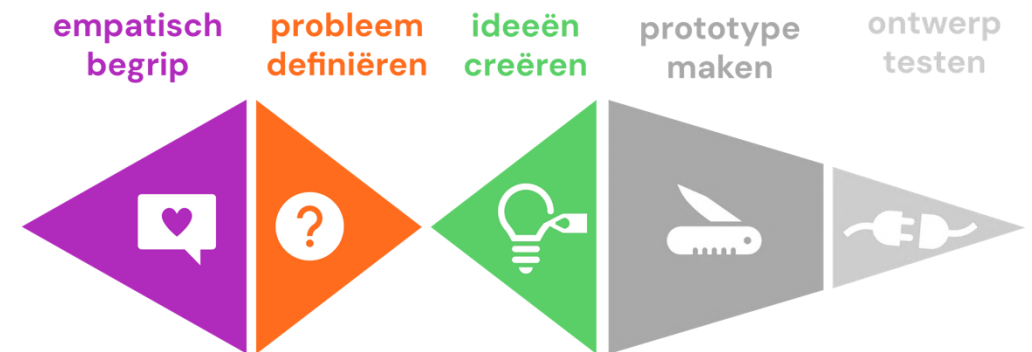
SWV PO Brabantse Wal

Evt. een collega-swv in je eigen omgeving.

Vorbereiding voor bijeenkomst #2

Plan van aanpak

- ✓ Haal informatie op over je beoogde onderwerp vanuit verschillende **perspectieven**. Neem daarin de message houses van de experts mee.
- ✓ Formuleer op basis van alles wat je nu weet jullie **'Hoe kunnen we'-vraag**.
- ✓ Mijmer alvast over **ideeën**.
- ✓ Zoek contact met je **buddy**.

Vorbereiding voor bijeenkomst #2

Kijk de kennisclips

- ✓ Introductie bijeenkomst #2
- ✓ Wat is erkenning?
- ✓ Leerkansen zien en ruimtemaker worden
- ✓ Helpende data
- ✓ Storytelling

Vorbereiding voor bijeenkomst #2

Verder lezen?

